Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 267. Braşov, Mercurĭ 4 (16) Decemvre 1896.

In loc de prim-articul.

Sunt şése septĕmânĭ de când preşedintele clubului nostru electoral din Braşov a înaintat prin căpitănia orăşenéscă recursul în contra actului arbitrar şi de violenţă, prin care s'a interdis ţinerea întrunirei nóstre electorale.

In loc de a primì o resoluţiă, prin care sĕ se repare lovitura ce s'a dat libertăţii cetăţenescĭ şi constituţionale prin acea mĕsură, d-sa a fost citat săptĕmâna trecută la poliţia din loc şi a fost luat la întrebare pentru conchiămarea acelei adunărĭ împiedecate.

In urma acestei ascultărĭ d-nul Dr. A. Mureşianu a primit adĭ după amédĭ următórea decisiune (Hatarazat) poliţienéscă în limba maghiară:

Nr. 4617/1896.

DECISIUNE.

Dr. *Aurel Mureşianu*, de 49 anĭ, locuitor în Braşov, **e declarat culpabil de transgresiunea în contra ordinaţiunei înaltului ministeriu de interne** dată sub numĕrul reservat 1488 din 1894, din care causă, în sensul ordinaţiunei ministrului de interne ung. nr. 9 din 1895 şi al §. 16 al art. de lege XL din 1879 **se judecă la 8 dile arest, ce va avé sĕ-l împlinéscă pe cheltniala sa, şi afară de acesta la o amendă de cincĭ-decĭ florinĭ**, care după intrarea în vigóre a acestei hotărîrĭ este a se plăti la acest oficiu în 15 dile, la din contră a se esecuta, şi este a se întrebuinţa pentru scopurile prevĕdute în § 2 al art. de lege XXVII din 1892, **ér neputĕndu-se incassa**, se judecă la **alte 5 dile arest,** ce va avé sĕ-l împlinéscă pe cheltuéla sa.

MOTIVE.

Cu înalta ordinaţiune a ministrului de interne dela 16 Iunie 1894 nr. reservat 321 s'a interdis funcţionarea partidului naţional român; vătĕmarea acestei oprirĭ a fost, pe basa §-lui 1 al art. de lege XL din 1879, calificată de transgresiune prin înalta ordinaţiune a ministrului de interne nr. reservat 1488 din 1894, ér prin înalta ordinaţiune a ministrului de interne nr. 9 din 1895 s'a enunciat, că orĭ şi cine, care ia parte la vre-o adunare cu direcţiunea numitei partide séu la convocarea unei astfel de adunărĭ, va fi în sensul §-lui 16 al art. de lege mai sus citat pedepsit cu arest până la 15 dile şi cu amendă până la 100 florinĭ.

După ce *comitetele alegĕtorilor românĭ dietalĭ din diferitele cercurĭ* electorale, **în sensul ordinaţiunei nr. reservat 1211 dela 25 Noemvre anul curent** au format **părţĭ întregitóre ale partidei naţionale, sunt a se considera şi amintitele comitete de disolvate şi funcţionarea lor de interdisă.**

Dr. Aurel Mureşianu ca preşedinte al comitetului disolvat al alegĕtorilor dietalĭ românĭ din comitatul Braşovului, după însăşĭ mărturisirea sa a conchiămat pe diua de 22 Octomvre a. c. o adunare a alegĕtorilor dietalĭ românĭ din comitatul Braşovului şi ca al doilea punct al ordinei dilei a pus alegerea de bărbaţĭ de încredere pentru conferenţa, ce a fost conchiămată pe diua de 24 Octomvre anul curent la Sibiiu.

După ce punctul acesta *a ţintit la reconstruirea partidei naţionale române disolvate şi a comitetului ei esecutiv*, Dr. Aurel Mureşianu a comis transgresiune în contra mai sus citatelor ordinaţiunĭ ale înaltului ministeriu de interne 1488 din 1894 şi 9 din 1895, şi trebuia sĕ fiă judecat în sensul § 16 al art. de lege XL la pedépsa de arest şi de amendă prevĕdută în citatele ordinaţiunĭ.

Braşov, 10 Decemvre 1896.

L. S. Căpitănia orăşenéscă
Hiemesch,
căpitan superior.

CRONICA POLITICA.

— 3 (15) Decemvre.

Actualul *preşedinte al Statelor-Unite* americane Cleveland a adresat dilele aceste ultimul sĕu **Mesagiu Congresului,** căcĭ deja la 4 Martie 1897 va ocupa scaunul presidenţial în „Casa albă“ din Waschington. Nou alesul preşedinte Mac Kinley, despre care se scornise faima, ce s'a dovedit falsă, că ar fi fost asasinat.

In mesagiu preşedintele Cleveland amintesce cestiunea armenéscă şi cestiunea cubană.

Privitor la cestiunea armenéscă mesagiul spune, că guvernul american nu va neglija nimic pentru a obţinea dela guvernul otoman o satisfactiă grabnică pentru jăfuirea bunurilor milionarilor americanĭ din Kharput şi Marasch. Mesagiul adauge, că nu se va permite, în perspectiva întunecósă a afacerilor din Turcia, se se mai turbure multă vreme ochii creştinătăţii. Nu e cu putinţă, ca reclamaţiunile lumei creştine sĕ rĕmână fără rĕspuns.

In cestiunea cubană mesagiul deplânge efectul desastros ce l'a avut rĕsboiul din Cuba asupra comerciului Statelor-Unite. Insurgenţii se află într'o situaţiă, în care nu e posibil, ca sĕ fiă recunoscuţĭ. Mesagiul semnaléză apoi dificultăţile cu carĭ au sĕ se lupte trupele spaniole, combătute de un duşman, care fuge de orĭ-ce luptă în regulă, alegêndu-şĭ terenul propriu şi neatăcând decât atuncĭ, când tóte avantagiile sunt de partea sa. Dealtmintrelea mulţĭ Cubanĭ locuitorĭ în Statele-Unite propagă rĕscólă prin mijlóce, pe carĭ legislaţia penală americană nu le póte reprima. Insurgenţii sunt, fără îndoială, încuragiaţĭ şi prin simpatiile poporului american; tendinţele aceste simpatice în prea multe casurĭ conduc elementele neliniştite şi aventurióse ale populaţiei americane la o participare activă la rĕscólă şi impun Statelor-Unite o supraveghere onerósă.

Mesagiul declară, că propunerea de a acorda insurgenţilor dreptul de beligeranţĭ şi de insurecţiune e inoportună. Cumpărarea Cubei de către Statele-Unite ar fi póte demnă de a fi luată în consideraţiă, décă am fi sigurĭ de dorinţa séu voinţa Spaniei de a primi o asemenea propunere. Pare că décă, Spania ar acorda Cubei o autonomiă adevĕrată, n'ar mai fi nicĭ un motiv pentru ca pacificarea insulei sĕ se pótă efectua pe temeiul acesta. Acésta a fi o soluţiă care ar lăsa intactă posiţia Spaniei, fără a-i atinge onórea.

Mesagiul speră, că sforţările pentru împăcarea Spaniei cu Cubanii vor da în curênd un resultat satisfăcĕtor, dér adauge, că orĭ-carĭ ar fi circumstanţele ce se pot produce, politica şi interesele obligă pe Statele-Unite sĕ se opue la cumpĕrarea insulei séu la ingerinţa celorlalte puterĭ în afacerile Cubei.

... Ar trebui sĕ se pue o margine aşteptărilor răbdătóre şi Spania sĕ termine lupta, fiă singură, fiă cu cooperarea Statelor-Unite.

Mesagiul trateză apoi pe scurt alte cestiunĭ de politică esternă şi internă.

*

Dumineca trecută s'a deschis solemnel **sobrania bulgară** în presenţa unui public numĕros, între carĭ şi diplomaţii aflătorĭ în Sofia, cât şi prelaţii şi membri sf. Sinod. **Mesagiul regal** amintesce în introducere alegerile carĭ au decurs în deplină libertate, constată apoi că adunarea naţională a trecut prin o criză grea, care s'a terminat cu evenimente istorice. Este acum chiemarea sobraniei, ca folosindu-se de situaţia creată se lucreze din tóte puterile la consolidarea posiţiunei internaţionale a Bulgariei, ca astfel sĕ se asigure progresul şi desvoltarea ei şi tot-odată sĕ se probeze, că Bulgaria este démnă de bunăvoinţa puterilor europene şi că este un element de ordine şi progres în Orient. Cu plăcere amintesce mesagiul buna primire de care s'a împărtăşit principile Ferdinand în călĕtoria sa la tóte curţile europene, menţionând deosebit cordialitatea şi graţiósa atenţiune, cu care l'a primit Ţarul Nicolae şi soţia sa Anna Feodorovna. Onorul acesta a întărît acele legăturĭ preţióse şi puternice, carĭ legă Bulgaria de Rusia. Mai amintesce mesagiul şi visita făcută la Belgrad, prin care s'au întărit legăturile între Serbia şi Bulgaria, atât de necesare din causa comunităţii de interese. In fine enumĕră mesagiul proiectele de lege mai importante, ce se vor presenta sobraniei în sesiunea

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Cartea négră“.

Unde dai şi unde crépă.
Prov. român.

Rĕspuns la „Cartea négră“ (A „fekete könyv“), scrisă de br. Stefan Kemény junior în 1849, şi publicată de Hentaler Jozsef în numerii 121—131 din Mai 1895 ai lui „Magyarország“ din Budapesta.

De **Axentie Severu.**

21) (Urmare).

Incât pentru Maghiarii, carĭ au fost masacraţĭ la Şard şi în şcóla de călărit a husarilor grăniţerĭ la Cricău, ne arată Raportul lui Iancu scriind:

„Pe când eram eu ocupat cu desar-„marea şi pacificarea oraşelor muntene, un „alt despărţĕmênt al trupelor mele a avut „sĕ ţină cea dintêiŭ luptă cu honvedii ma-„ghiarĭ, şi au căştigat o victoriă strălucită „la Cricău, — ungeresce Krako — . . .
. . . .

„In acele dile mai multe companii de „honvedĭ şi gardiştĭ maghiarĭ din Aiud au „atacat óstea prefectului Axente Severu la „Sâncraiŭ, lângă Mureş. Prin atacul urmat „pe o negură grósă şi de tot pe neaştep-„tate óstea românéscă fu pusă pe fugă. „Ingâmfat din causa victoriei căştigate „atât de uşor, 4 companii de honvedĭ, un „despărţĕmênt de gardiştĭ din Aiud, aju-„tate şi de ceva cavaleriă, şi comandate „de maiorul Banfi János şi de căpitanul „de cavaleriă Baumgarten, trecênd peste „Mureş, se aruncară asupra lagĕrului dela „Cricău. Poporul armat respinse atacul cu „bărbăţiă, ér apoi se încinse o bătaiă în-„verşunată, care a durat mai multe óre..... „vrăşmaşul după marĭ pierderĭ a fost luat „pe fugă şi gonit până la Teiuş“[1]).

Din acestea se vede, că despărţĕmêntul Iancului a bătut pe Maghiarĭ la Cricău. Acest daspărţĕmênt, ca sĕ ajungă din munţĭ la Cricău, a trebuit sĕ trécă prin Şard şi prin Ighiu. Ceea ce nu ne spune nicĭ „Cartea cea négră“, nicĭ Iancu, Maghiarii din aceste locurĭ au fost armaţĭ, avênd şi ei arme din cetate, carĭ după cum am vĕdut din învoela, ce o făcuseră la 30 Octomvre cu „popa Culiţa“ adecă cu Pap Miklos, cum scrie „Cartea négră“, le-au depus, reţinêndu-şĭ cele private, ce le avuseră şi până în Maiŭ 1848.

Decă dér despărţĕmêntul Iancului a trecut la Cricău după acéstă pacificare, e constatat tot-odată, că Românii în trecerea lor prin Şard şi Ighiu numai au desarmat, însĕ nu s'au atins nicĭ de averea, nicĭ de persóna celor desarmaţĭ. Prin urmare, decă nu veneau Aiudenii cu Banfi şi cu Baumgarten dela Aiud la Cricău, scenele cele sângerose şi omorul aprópe a 200 de bărbaţĭ nu se întêmpla. Eră decă s'a întêmplat, trebue sĕ credem tradiţiunei, care spune, că pe cât timp ţinù bătaia faţă în faţă la părĕul Cingăului dela Cricău, aceştĭ masacraţĭ s'au mişcat şi au arătat marĭ semne de bucuriă.

Vĕduvele Benedek şi Szölösi în plânsórea lor către înălţatul împĕrat ne arată, cum-că comandanţĭ la acest masacru au fost Balazs, controlor cameral, şi eu mai adaug, că a fost şi Iosif Crişianu dela Barabanţ, fiiul unui husar grăniţer[2]). Dér aceştĭ comandanţĭ nu au comandat masacrarea, ci atacul contra honvedilor şi gardiştilor maghiarĭ şi, după ce li-a ajutat cel de sus de au raportat o victoriă strălucită, adunându-se cu toţii la Balazs, controlorul Domeniului fiscal din Cricău, s'au pus pe chef şi şi-au petrecut, cum face tótă lumea după vre-o isbêndă, éră ómenii, carĭ póte înainte, orĭ în decursul bătăii s'au codit orĭ au fugit din Lagĕr, fugind spăriaţĭ în ruptul capului către casele lor spre munte, învitaţĭ şi sumuţaţĭ de speculanţĭ, în fuga şi turbarea lor au măcelărit pe cei ce au purtat arme, nu însĕ şi pe femei, cum se vede din plânsorile vĕduvelor Kis Gergely, Benedek, Szölösi şi altele, şi precum sciu şi eu, că Angel Ioan, căpitanul din Cricău, a salvat vieţa copilului Szász Pál, tatăl pretorelui Szász Jozsef din Aiud, care a luat parte la instalarea Metropolitului Victor în Blaşiu. Nu sciu, decă Lukats Béla recunósce şi mulţămesce Presacanului, care l'a scos din şirul muribundilor dela Presaca şi l'a ţinut, dér Szász Pál a dăruit cât a trăit la tóte sĕrbătorile cele marĭ câte-o mĕsură de grâu curat şi câte un fl. m. c. lui Anghel Ioan, căpitanul din Cricău. Acésta probéză, că nu acest căpitan, nicĭ Balázs şi Munzat cu Şăndruc au comandat omorul, ci fugarii, desertorii desperaţĭ, póte şi blesurţĭ, întorcêndu-se dela locul de

[1]) Vedĭ mai pe lung Rapotul la pag. 6 şi 7. — *Aut.*

[2]) Acesta e teologul Korozsi din seminariul dela Blaşiu, care pentru-că a mâncat tocană în Miercurea Pascilor a fost oprit dela spălarea picTorelor şi a dat ocasiune la mişcarea naţională în 1843. El până în diua de adĭ este încă în viéţă.

acésta între carĭ se află şi introducerea valutei de aur şi un proiect de lege referitor la stabilirea codului penal.

*

S'a rĕspândit prin diare scirea, că **Sultanul detronat Murad,** care timp de 20 anĭ, de când a fost detronat (31 Aug. 1876) a fost închis şi pus sub pază în palatul Ciragan de lângă Bosfor, **ar fi dispărut Vinerea trecută** fără de veste şi împreună cu el se dicea, că *au dispărut şi păzitorii.* Sultanul Murad se urcase pe tron atuncĭ, când unchiul sĕu, Sultanul Abdul-Azis, a fost ucis printr'o conjuraţiune. N'a stat însĕ mult pe tron, căcĭ printr'o intrigă el fu declarat ca nebun şi la urmă detronat, ér în locul lui a fost pus pe tron Abdul-Hamid. Se presupune, că fuga lui Murad ar sta în legătură cu mişcarea, ce isbucnise mai astă-tómnă şi care ţintea la detronarea actualului Sultan. Acea mişcare a fost condusă de Turcii-tinerĭ, ér aceştia se dice, că primiau îndemnul din partea Angliei. Acum s'ar puté, ca mişcarea sĕ ia un nou avênt. Rĕmâne însĕ, ca scirea despre fuga lui Murad, pe care a dat'o la lumină „Berl. Tagblatt", sĕ se confirme mai întâiŭ.

Secularisarea averilor bisericescĭ?

Am făcut deja amintire, că guvernul unguresc pare a pregăti un atentat temerar contra bisericelor. Consilierul ministerial Dr. Alesandru Dárday a ţinut în 11 Decemvre n. o conferenţă, tratând despre secularisarea averilor bisericescĭ. Se crede, cum am mai dis deja, că Dárday şi-a ţinut conferenţa din îndemnul corifeilor partidei dela putere. Eată, pe scurt, ce a dis Dárday:

Inainte de tóte s'a provocat la împrejurarea, că înainte cu 8 anĭ Reuniunea-jurisconsulţilor maghiarĭ s'a ocupat cu cestiunea controlărei fundaţiunilor; cu ocasiunea acésta Csorba Ferencz a păşit înaintea reuniunei c'un „studiu aprofundat". Dárday făcù apoi cunoscută patenta lui Iosif II şi alte legĭ din vécul XVI aduse în acéstă cestiune, carĭ conţin disposiţiunĭ juridice privitor la statute până în timpul din urmă. Susţinerea acestor legĭ a fost absolut imposibilă. Administrarea fundaţiunilor s'a întêmplat fără a-se ţiné sémă de aceste legĭ.

Fundaţiunile catolice mai ales sunt, carĭ n'au o controlă necesară. Causa e, că afară de Ardeal, biserica catolică din Ungaria n'are organism autonomic, unde s'ar esercita controla necesară asupra banilor bisericescĭ, fundaţiunilor parochiale etc. dimpreună cu elementele laice.

In special *nu se mai póte tolera situaţia în care se administrézä fundaţiunile bisericelor greco-orientale.* Aicĭ nu se póte sci absolut nimic, că ce fel de fundaţiunĭ esistă, spre ce scop se întrebuinţéză, aşa încât însu-şĭ Majestatea Sa s'a simţit îndemnat mai în urmă a dispune, ca în special, fundaţiunile bisericelor greco-orientalĭ sêrbescĭ sĕ fiă luate la inventar până la finea anului.

In general putem dice, că guvernul n'are nicĭ o cunoscinţă despre fundaţiunile, carĭ nu stau sub controlul curţii de compturĭ, şi astfel puterea de stat nu scie, ce fel de sume şi valorĭ se administréză de către parochii şi organele bisericescĭ, şi că óre acele se administréză orĭ ba corĕspundĕtor intenţiunii fundatorilor?

Intre astfel de împrejurărĭ, Dárday (di Bánffy) află de lipsă aducerea unei legĭ despre controlarea şi inspecţiunea fundaţiunilor din partea statului. Legea acésta sĕ nu facă deosebire între fundaţiunile bisericescĭ şi lumene, ci deopotrivă statul sĕ esercite controlul necesar. Mai departe, legea acésta sĕ dispună, ca: *1) fundaţiunile esistente sĕ se conscrie; 2) fundaţiunile nouĕ sĕ se anunţe respectivei Curţĭ de Compturĭ, orĭ majorităţii parlamentului; 3) la înfiinţarea fiă-cărei fundaţiunĭ* **sĕ se céră aprobarea guvernului;** *şi 4) sĕ se garanteze dreptul de inspecţiune al guvernului la realisarea intenţiunei fundatorului.*

Dat fiind, că din graiul lui Dárday a vorbit Bánffy cu întrégă céta lui mamelucéscă, nu se mai póte trage la îndoială, că se tractéză de urzirea unui nou atentat în contra bisericelor, care ar fi de natură a produce un adevĕrat rĕsboiŭ religionar în Ungaria. Foile catolice maghiare provócă de pe acum pe credincioşii bisericei catolice sĕ facă tot posibilul şi sĕ păşéscă în acţiune pentru a zădărnici esecutarea planului infernal.

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Decemvre

Scrisorile rĕposatului moştenitor de tron Rudolf. „Frankfurter Ztg." a publicat într'un numĕr mai nou al sĕu o corespondenţă, în care se împărtăşesc lucrurĭ de sensaţiă. Se spune adecă, că la cancelaria cabinetului din Viena a sosit dilele acestea o scrisóre recomandată, în care era alăturată, ca probă, o cólă de tipar, cuprindênd începutul unei serii de *epistole secrete ale rĕposatului moştenitor de tron Rudolf.* Mai era alăturată lângă acéstă cólă de tipar şi o epistolă anonimă, al căreia autor ameninţă, că într'o broşură tipărită va da publicităţii epistolele secrete ale lui Rudolf, décă Majestatea Sa nu va grăbi al-e rescumpăra *pentru suma de 250,000 fl.* Ca dovadă, că a şi pus deja sub tipar scrisorile anonimul alătură în plic cóla de probă, despre care am amintit. Acestea sunt scrisorile, pe carĭ rĕposatul moştenitor de tron le trimitea lui Futtaky Gyula, fostul redactor al semi-oficiosului „Bud. Tud.", căruia Rudolf îi comunica multe lucrurĭ secrete şi stetea în corespondenţă cu el. Futtaky tóte scrisorile primite dela Rudolf le ţinù pachetate la un loc, fiind pachetul sigilat. De-asupra pachetului era scris: *„După mórtea mea, aceste scrisorĭ sĕ se retrimită acolo, de unde au venit".* Futtaky Gyula a murit anul trecut, ér soţia sa dete atuncĭ pachetul cu scrisorile advocatului din Budapesta Dr. Al. *Fraenkel,* care se şi duse cu el la Viena şi-l predà Majestăţii Sale în persónă, pe care-l asigurà, că nicĭ un cuvênt din aceste scrisorĭ nu va ajunge la publicitate. Pentru acéstă procedere leală, Fraenkel primì dela Majestatea Sa un preţios inel cu diamante şi un autograf preaînalt, prin care fù asigurat de bunăvoinţa Majestăţii Sale. Cu tóte acestea, în cóla de probă, de care am amintit şi care era primită din Budapesta, se aflau câte-va din aceste scrisorĭ, ér autorul ameninţă, că cu începutul lui Ianuarie tóte scrisorile se vor tipări într'o broşură şi se vor da publicităţii, décă monarchul nostru nu le va rescumpăra cu 250,000 fl. Acum e întrebare, cine póte sĕ fiă acest autor? Tótă poliţia secretă din Budapesta s'a pus în mişcare pentru a-l afla. Se dice, că soţia lui Futtaky şi adv. Fraenkel n'ar fi amestecaţĭ în afacere. Tótă pressa din Budapesta se ocupă cu cestiunea acésta.

—o—

Omenĭ — cel puţin nebunĭ. Sub acest titlu scrie „Gaz. Bucovinei": „După cum am spus într'o notiţă din numĕrul ultim, metropolitul nostru Arcadie a făcut o visită în internatul de băieţĭ rutenĭ ucrainţĭ, cu care ocasiune Em. Sa dat spre scopurile institutului lor suma de 500 fl. din casseta sa privată. Din acest incident, fóia ucrainţilor, „Bukowyna" a adus un articol, prin care ómenĭ, ca Smal-Stocki *et tutti quanti* din giurul ei se năpustesc éră̆şĭ asupra Românilor şi-'ĭ încărcară de graţiosităţĭ obicĭnuite numai în negrele lor suflete. Intr'unul din numerii din urmă ai „organului" lor, ei revin din nou asupra casului. Dér cum? In loc sĕ mulţăméscă şi sĕ se arate recunoscĕtorĭ jertfitorului prelat, ei, dela început până la sfêrşit, cu furia nebunului îndrugă la minciunĭ şi-şĭ varsă veninul asupra acelui popor român, care li-a dat loc şi adăpost şi 'i-a ocrotit aicĭ la sinul sĕu în contra miseriei şi a tuturor tempestăţilor, ce i-au împins la pribegire. Noi nu putem aci sĕ reproducem expectoraţiunile lor necualificabile: cetindu-le însĕ, *ar puté sĕ vadă din ele însuşĭ I. P. S. Sa metropolitul: cât îi sunt de „recunoscĕtorĭ" şi cât de „vrednicĭ" se arată de înalta atenţiune şi de generositatea Em. Sale ómenii acestei secte de ucrainţĭ viclenĭ, cărora* **tocmai ţine sĕ le facă onorurĭ şi darurĭ!"**

—o—

Bustul generalului Cernat. Joi la órele 9. s'a desvălit în faţa M. S. Regelui, însoţit de casa sa militară şi civilă, a d-lor miniştri P. S. Aurelian, V. Lascar, a mai multor d-nĭ generalĭ şi oficerĭ, bustul generalului Cernat ce s'a ridicat în curtea comandamentului corpului II de armată din strada Ştirbei Vodă. După solemnitate Regele a plecat la biserica din Dealul Spirei, unde s'a oficiat un Te-Deum, fiind aniversarea a 19-a a luărei Plevnei. După Te-Deum a fost o defilare a trupelor. Oraşul a fost împodobit cu drapele.

—o—

Ungaria la exposiţia din Paris în 1900. Ministrul unguresc de comerciu Daniel a convocat pe 19 l. c. la o anchetă tóte camerele de comerciu şi industriă, cum şi alte corporaţiunĭ, carĭ vor fi representate prin câte-un delegat pentru a se sfătui asupra modalităţilor, cum are sĕ participe Ungaria la viitórea exposiţiă din Paris. Nu se scie încă, cât teritoriu va fi reservat la exposiţiă pentru Ungaria, atâta însĕ asigură foile unguresci, că Ungaria va participa la acea exposiţiă în mod independent de Austria.

—o—

Din Câmpean s'a făcut Kemény. Fóia oficială ungurésca publică *metamorfosarea* gendarmului român Ioan *Câmpeanu* din Cristurul sĕcuesc în *Kemény* János. Nu credem, că bietul gendarm a cerut el însu-şĭ şi de bună voiă acéstă hîdósă batjocorire a numelui sĕu. Trebue că isprava s'a făcut prin superiorii sĕi, carĭ scim, că nu se genéză a maghiarisa în massă numele nenorociţilor de sub conducerea lor.

—o—

Vinurĭ falsificate. Din raportul celor două comisiunĭ instituite în Budapesta şi Cluşiu pentru esaminarea vinurilor, aflăm că în decursul anului 1895 autorităţile din Budapesta au trimis comisiunei de-acolo 104 probe de vinurĭ suspecte pentru a-le esamina. Din acestea comisiunea a aflat, că 37 de vinurĭ erau false fiind amestecate cu glicerină, 1 cu zaharină, ér 7 erau vinurĭ artificiale. In total aşa-déră din *104 vinurĭ, ce se vênd în cârciume, 53 erau false.* La Cluşiu s'au găsit suspecte 19 soiurĭ de

---

luptă, în durerea ranelor lor au ucis pe cei nevinovaţĭ.

Despre acéstă măcelărire se colportéză până în dilele nóstre nu numai la Şard şi împrejur, dér chiar şi la Braşov niscai vorbe, ce le-ar fi dis Bărnuţiu către părintele popa Culiţă din Şard, tatăl actualului consilier de Curiă: „aţĭ tăiat porciĭ, dér aţĭ lăsaţĭ scrófele". Din cuvintele acestea, deşi nu se póte admite, că ele ar fi eşit din gura unui aşa mare filosof şi moralist, cum a fost Bărnuţiu, încă se póte vedé, că femeile şi copiiĭ au fost cruţaţĭ, — şi că Românii şi în furia celei mai legitime rĕsbunărĭ sunt mai presus, decât Sĕcuii, carĭ la Reghin în 2 Noemvre 1848, după ce puseră foc oraşului, şi prin acésta siliră pe orăşenĭ sĕ iésă afară din case, ca sĕ nu-i cuprindă focul, pentru-ca sĕ-i pótă despoia de tot ce aveau asupra lor, precum banĭ, scule de aur şi de argint, pietre nestimate şi vestminte scumpe, omorîră bărbaţĭ, femei, moşnegĭ, copii, încă şi pre 17 soldaţĭ rĕmaşĭ răniţĭ în spitalul de acolo de trupa lui Urban[1]).

Cum-că ómenii noştri au fost superiorĭ în moralitate şi inferiorĭ în crudelitate, se vede şi de-acolo, că ai noştri pe tot locul au apĕrat, au ascuns în casele, celariile şi podurile lor femei, copii, bĕtrânĭ etc. şi i-au apĕrat de furia şi rĕsbunarea înfuriaţilor, comisă totdéuna în beţia şi după sumuţarea speculanţilor; pre când nu cunóscem nicĭ un cas, că aşa ceva sĕ fi făcut vre-un Maghiar. Ba cunosc un cas, că un Maghiar, anume Albertfi Samu, şi după restabilirea ordinei la 12 anĭ, ca sĕ-şĭ rĕsbune, a împuşcat pe cumnatul sĕu popa Bucur dela Barabanţ, numai pentru-că a figurat şi el între comandanţii din bătaia deschisă şi faţă în faţă la Cricău, — ceea ce Român nu a făcut.

Dér autorul „Cărţii negre", descriind în colorĭ şi mai negre omorul şi măcelărirea celor 43 dela Sângătin, dice, că acest masacru s'a întêmplat în 18 şi 19 Octomvre, chiar în diua, când a eşit Proclamaţiunea lui Puchner pentru desarmare, — şi că Românii ar fi îndeplinit acea faptă înainte de publicarea proclamaţiunei.[2]) Chiar aşa sĕ fiă, trebue sĕ scim toţĭ cei, pre carĭ ne dóre de cele întêmplate, că înainte de acésta eşise în 5 (17) Octomvre instrucţiunea, cum au sĕ se formeze şi sĕ lucreze glótele, şi ce e mai dureros, că înainte de acésta teroriştii spêndurară în 12 Octomvre pe Simonis şi Pap Vasilie la Têrgu-Mureşului şi în 15 Octomvre pe Baternai la Cluşiu. Apoi Puchner desarmase pe Maghiarii din Sibiiu cu 2 dile înainte de eşirea proclamaţiunei, ceea ce nu Românii, carĭ nu ceteau gazete, ci Maghiarii au sciut mai întâiu; şi ei, cuprinşĭ de frică, în loc de-a fi alergat la primării, séu de-a fi conchemat pre iobagii lor, sĕ le predea armele şi sĕ se împace cu ei, dându-le şi câte-o bute orĭ două de vin „aldămaş", au alergat ca nebunii cu toţii la Sângătin şi concentrându-se la curţile lui Zsigmond Elek deacolo, prin acésta au cădut în suspiţiunea de-a se fi adunat cu scop de-a ataca şi omorî ei pe Românĭ, carĭ de frica acésta au părăsit satul şi au fugit la Gusu şi Ludoş, şi numai după încuragiarea vecinilor s'au re'ntors şi au tractat de Duminecă 15 Octomvre, când s'au concentrat gardiştii maghiarĭ în curţile lui Zsigmond, unde din posiţia cea mai ridicată, ce dominéză satul, au început a împuşca asupra sătenilor, aşa încât viile, ce sunt în dosul curţilor lui Zsigmond, de frica glónţelor au rĕmas neculese. Er Joi în 22 Octomvre, alergând acolo tribunul Ioan Dendiu dela Roşia, întreveni pe lângă Maghiarĭ ca sĕ predea armele şi sĕ fiă pace, ceea ce s'a şi întêmplat, dér eşind tribunul după depunerea armelor, a puşcat cineva din urloiul caselor asupra lui, şi el trăgênd spăriat sabia, Românii au credut a fi semn de atac şi s'au aruncat asupra lor şi i-au omorît. Şi aşa scim noi, că s'a petrecut acea tristă faptă, ér cum-că Ungurii din Sângătin au fost gardiştĭ şi au exersat cu puscile ce le avură, martor e părintele Nicolae Dăian din Ludoşul românesc. Ètă aşa au stêrnit şi provocat ei înşi-şĭ fără vre-o proclamaţiune rĕscularea Românilor asupra lor!

Pre cât cunosc eu firea cea bună şi domólă a Românului, cred cu tótă firmitatea, că sĕ fi rĕmas acei nobilĭ pe la casele şi moşiile lor, în bună pace şi linişte, şi sĕ fi predat armele, nu ar fi fost nicĭ unul sacrificat, precum nu a fost baronul Spleny din Bia, Anvander din Obreja, nicĭ un Evreu în Hususĕu, Micăsasa şi Alba-Iulia, Kovrig şi alţii din Blaşiu etc.

Ér décă autorul „Cărţii negre" şi toţĭ scriitorii Maghiarilor susţin, că Românii au omorît în comitatul Albei inferióre şi femeile şi copiiĭ, cum vine de nu se simte lipsa în nicĭ un loc de foştii nobilĭ proprietarĭ, şi nu a cădut nicĭ o moşiă în mâna fiscului? Ei, domnilor, precum o rêndunică nu face véră, aşa un cas—două nu fac ce arătaţĭ şi propagaţĭ d-vóstrĕ!

(Va urma).

[1]) Vedĭ Bariţiu „Părţĭ alese" volum II pag. 296—294.

[2]) Autorul „Cărţii negre" nu e esact; noi scim positiv, că acel masacru s'a întêmplat la 22 Octomvre, ceea ce vom şi demonstra în memoriile, ce le vom lăsa după noi.

n, dintre carĭ despre trei comisia a conatat, că erau vinurĭ artificiale. Mai adăuând, că beuturile cele mai multe n'au st esaminate, fiind-că nu s'a făcut ară-re contra lor, resultă, că vinurĭ bune şi aturale nu sunt a se căuta prin cărciuele din Budapesta şi Clujiu, cu atât mai uţin prin ale altor oraşe, unde beuturile ı sunt controlate aprópe de loc.

—o—

Banĭ noĭ. La monetăria din Şemniţ vor bate în decursul anului viitor 70.000 piese de aur de câte 20 coróne 200,000 piese de aur de câte 10 coróne; poi 50 milióne piese de bronz de câte oi banĭ şi 5 milióne de câte un ban. iese de argint de câte-o coróně de-ocamată nu se vor mai bate.

—o—

Maşina de sburat aprópe inventată. Iaşina de sburat a lui *Langley*, despre are de atâtea-orĭ s'a făcut amintire prin iare, a ajuns în cele din urmă la o per-ecţiune, care lasă a se spera, că în adeěr marea problemă a inventărei maşinei e sburat este resolvată. Langley a făcut ilele acestea o încercare cu maşina sa de burat pe těrmurii mărei. Maşina în miniaură, era din oţel, avea o greutate de 25 funţi şi era mânată de-o mică maşină cu vapor, ce avea putere de doi cai. Când naşina de sburat a fost pusă în mişcare, le-odată sări la o distanţă de vre-o 20 urme pe suprafaţa apei; de aci se ridică le-odată cu o celeritate extra-ordinară şi, burând în potriva vêntului, făcu o parabolă cu un diametru de vre-o 275 metri. Câte-va minute, pe cât timp mai avea vapor, maşina s'a ridicat tot mai sus până a o înălţime de 1000 urme. După asta s'a lobodit în jos, dér nu de-odată, ci încet i liniştit, aşedându-se pe suprafaţa apei. Îndată după asta s'a putut face un nou esperiment cu ea. O încercare atât de succésă până acum nu s'a făcut cu nicĭ un fel de maşină de sburat. Pentru prima-óră s'a dovedit, că o maşină de sburat póte sě se ridice în aer şi fără ajutorul balonului.

—o—

Moştenirea lui Nobel. Din San-Remo se telegrafézâ, că inventatorul dinamitei Alfred Nobel, a cărui mórte am anunţat'o în numěrul de Dumineca trecută, a lăsat urma sa o avere de 180 milióne francĭ, dintre carĭ o însemnată parte pentru scopurĭ de binefacere.

—o—

Făcĕtor de minunĭ. Grigore Suciu, odăiaş la Casieria de Ilfov, (Bucurescĭ) fiind trimis alaltăerĭ dela casierie cu o sumă de 260 lei pentru a-i expedia prin poştă, pe drum întâlnesce pe un Ţigan, numit Ghiţă Nicolae, care îi spune, că el are meşteşugul de a face din 1 leu 2. Convins de argumentaţiunea puternică a meşterului Ghiţă, odăiaşul se lasă a fi condus la domiciliul ţiganului în calea Dudeştĭ. Aci începu operaţiunea de transformaţiune. După ce maĭ întâiŭ meşterul Ghiţă luă dela Suciu cei 260 lei, se duse la gura sobei şi refăcêndu-se că-i topesce, puse o cantitate de plumb într'o tigae. Când metalul fu topit, meşterul spuse, că a greşit combinaţiunea şi că nu mai póte reuşi în transformaţiune. Vědêndu-se tras pe sfóră, Suciu reclamă la secţia respectivă. Comisarul prinde pe Ţiganul Ghiţă şi perchisiţionându-l găsesce la el suma furată. Banii au fost restituiţi naivului odăiaş, ér făcĕtorul de minunĭ a fost condus la arestul poliţiei.

—o—

Călindarul Plugarului pe anul 1897 este cel mai mare şi cel mai eftin între călindarele românescĭ apărute până acum. Conţine *11 cóle de tipar.* Numai partea literară şi economică conţine vre-o 80 pagine format mare şi tipar compres garmond. In text se află şi câte-va ilustraţiunĭ frumóse. Un esemplar costă numai 25 cr. De vêndare la Tipografia „A. Mureşianu" în Braşov.

Scirĭ měrunte din România. D-l Mihu Polihroni, mare proprietar în Turnu-Severin, a dăruit o casă mare a d-sale din acest oraş, pentru *înfiinţarea unui internat-ospătăriă*, în care sě se adăpostéscă elevii săracĭ dela liceul Traian. In acéstă casă pot încăpea 96 paturĭ.

— In noul local al ministrului de domenii de pe bulevardul Carol s'a înfiinţat un *laborator de analize miniere.*

— La 15 (27) Ianuarie se va face loc la ministerul de domenii în Bucurescĭ şi la prefecturile din Vilcea şi Brăila vêndarea prin adjudecare a 40 de lotur̆ de teren pentru zidirĭ. Aceste locurĭ sunt situate în apropierea staţiunei balneare *Călimăneştĭ.* Alte 28 de loturĭ de zidire sunt a se vinde la băile dela *Lacul-Sărat* şi 12 la *Govora.* Se crede, că ast-fel sě va da un nou avint desvoltării staţiunilor nóstre balneare.

— In curênd va eşi de sub tipar primul volum din „Cronicele Palatului dela suirea pe tron a M. S. Regelui Carol I, până în ḑilele nóstre", adunate şi adnotate de d-l N. Caragiali-Costache.

Portul Constanţa.

Portul dela Constanţa se va construi în următórele condiţii: Partea scutită a portului va fi limitată de trei digurĭ. Unul din aceste digurĭ va avea o lungime de 1378 de metri, altul de 640 de metri, ér digul de întrare va fi de 120 de metri.

Întrégă acéstă suprafaţă scutită de furtunĭ va avea o întindere de 72.7 hectare şi va fi divisată în două molurĭ (rampe) în trei basenurĭ interióre. In fiă-care din aceste basenurĭ apa va avea o adêncime de 8 metri.

Lungimea totală a cheiurilor va fi de 3360 de metri şi va permite ca 25—30 de bastimente marine sě pótă staţiona în acelaşĭ timp şi în acelaşĭ rênd.

Unul din aceste basinurĭ va fi destinat esclusiv pentru traficul mărfurilor.

In lungul acestor cheiurĭ se vor construi trei magazii-hangar pentru mărfurĭ în colecte. Aceste magazii vor fi înzestrate cu aparate mecanice pentru încărcarea şi descărcarea din vagóne în magazii şi de aicĭ în vapóre.

O altă parte a cheiurilor va servi esclusiv pentru exportaţiunea cerealelor.

Un basen va fi aranjat special pentru comerciul lemnelor, al pietrelor şi al cărbunilor.

Pentru petrol se vor construi speciale vapóre-reservóre, carĭ sě pótă acosta direct la cheu.

Tóte aceste cheiurĭ şi digurĭ vor fi astfel construite, ca ele, când trebuinţa va cere sě pótă fi prelungite.

Lucrările hidraulice propriu ḑise sunt evaluate la 25 milióne de lei; instalaţiunile şi aparatele la 12 milióne.

Esecutiunea totală a proiectului va necesita şépte anĭ de muncă.

Mulţămită publică.

Braşov, Decemvre 1896.

Comitetul parochial român gr. or. din cetatea Braşovului vine prin subsemnaţii a achita publice sumele de mai jos şi a esprima sentimentele sale de mulţămită d lor mai jos însemnaţĭ, carĭ au bine-voit a dărui şi a număra ajutóre pentru biserica română ort. ce se clădesce în centrul Braşovului.

On. d-n Vasile N. Bidu din Braşov, care a dăruit 25 fl. şi on lista Nr. 457/95 a colectat dela d-nii: Emanuel Acsente comerc. în Brăila 30 fl. şi din Galaţĭ d-nii: Hagi Ghiţă Găetan 10 lei; Iani Melinos 10 lei; Nicolae Dinescu 5 lei; Anghelache Rădulescu 5 lei; Mihălache Grona 5 lei; Ghiţă Simeon 5 lei; D. Bălănescu 4 lei; Tănase Topuz 3 lei; Fraţii Karambi 3 lei; Iorgu Silvestru 2 lei; Stelian Dumitrescu 2 lei; Ioan Thanase 2 lei; A. Malion 2 lei; Manole Ioan 2 lei; Ilie Silvestru 2 lei: N. P. Gane 2 lei; Manea Pârvescu 2 lei; Athanase Boier 2 lei; Chivu Georgiu 2 lei; A. Dobrescu 2 lei; Stefan Bogdan 2 lei; Coste Ioan 2 lei; Enache Găitan 2 lei. Câte-un leu au contribuit d-nii: Manole Ionescu, Robică Dobre din Buzeu, Pavel Popovicĭ din Mehadia, N. Păclea, Stefan Vécles, Pintilie Georgiu, Vasile Sava şi Cristea Iovanovicĭu toţĭ din Galaţĭ. Toma Simeon din Porcescĭ 50 banĭ şi d-nii Ioan Simeon 1 fl. 50 cr. şi Nistor Teneşan din Mehadia 1 fl. 50 cr. *In total 58 fl.; 86 lei şi 50 banĭ.*

Comitetul parochial român gr. or. al Cetăţii Braşovului:

B. Baiulescu, preşedinte. Lazar Nastasi, notar.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 14 Decemvre. „Epoca" de astă séră aduce scirea, că *cestiunea Metropolitului* se îndrumézâ spre e *soluţiune apropiată.* Guvernul e firm hotărît a da o *deplină satisfacere* Metropolitului şi opiniunei publice. Partidul conservator asemenea va face tóte înlesnirile ministeriului Aurelianu spre a-i înlesni o soluţiune mulţumitóre. Guvernul va face aḑi sĕu mâne paşii de lipsă ca *sentinţa sě se revisuiéscă de Sinod* şi însu-şĭ ministrul cultelor va întroduce o *cerere de anulare* a hotărîrei sinodale. Asemenea ordonanţa judecătorului de instrucţiă Vasiliu va fi sfărîmată pe cale judecătoréscă, făcêndu-se contra ei apel la camera de punere sub acusare. Odonanţa adecă fusese comunicată în mod ilegal.

Bucurescĭ, 14 Decemvre. *Sf. Sinod* va fi convocat pe ḑiua de mâne în *sesiune estra-ordinară*, pentru a lua în cercetare cererea de *revisuire a sentinţei Sinodului* în afacerea Metropolitului, cerere ce va fi întrodusă de ministrul cultelor.

Se asigură din nou, că marea majoritate a Sinodului va fi favorabilă cererii de revisuire.

Bucurescĭ, 14 Decemvre. E vorba că guvernul va presenta Camerei un proiect de lege prin care va dispune că foştii Metropoliţĭ se pot realege. Acésta cu scop de a se puté realege fostul Metropolit Gheorghian, după ce Metropolitul Ghenadie, în urma revisiunei sentinţei Sinodului, îşĭ va da demisiunea.

Bucurescĭ, 14 Decemvre. Aḑi se aşteptă la Cameră ca d-l N. Fleva sě'şĭ desvolte interpelarea în cestiunea mitropolitană. Nu s'a făcut însě nimic,—spune „Epoca"—căcĭ d-l Nicolae Fleva a plecat la Căldăruşanĭ, unde se află şi delegaţii clubului liberal-democrat. — Interpelarea d-lui C. Esarcu în Senat s'a amânat asemenea pe altă ḑi în urma dorinţei esprimate de d-l P. S. Aurelianu.

In şedinţa de aḑi preşedintele Senatului principele Dimitrie *Ghica* şi-a dat demisiunea din causa bětrâneţii şi fiind bolnav. Senatul i-a respins demisiunea, dér principele a insistat sě i se priméscă.

Paris, 14 Decemvre. (Scirea „Agenţiei Române"). Patriarchul ecumenic a cerut mitropolitului român, *Antim*, printr'un trimis special, de a se înfăţişa la Fanar, dér metropolitul *n'a primit pe trimisul patriarchului.* Acéstă cerere s'a repetat apoi printr'o scrisóre, în care patriarchul promite metropolitului Antim unul din locurile de metropolit vacante în provincie, decă Antim ar renunţa la dorinţele populaţiunei române. *Mitropolitul n'a rĕspuns nicĭ la acéstă scrisóre.*

Pórta *a comunicat în mod oficial patriarchului numirea metropolitului Antim* făcută de delegaţii românĭ, ceea ce dovedesce, că *Pórta este fórte dispusă în favórea dorinţelor Românilor*, cu tótă atitudinea celor din Fanar.

Constantinopol, 14 Dec. *Scirea privitóre la fuga fostului Sultan Murad se desminte din sorginte autentică.* Fostul Sultan zace bolnav într'un mic castel de lângă Jildiz-Kiosk, fiind păzit ḑiua şi nóptea de gardiştĭ imperialĭ.

Snóve poporale.

O preoţésă vĕduvă intră pe pórta seminarului cu un copil de mână. Părintele Rectorul o întrébă:

„Ce voescĭ?

— Apoi părintele, cu diavolul ăsta de băiat, nu sciu ce sě mai fac. Datu-l'am la păscut găscele, viţeii, purceii... şi pace! Că nu, şi nu, şi nu, că el popă vrea sě fiă. Am ḑis şi eu: de, dragu mamii se vede, că tragĭ a rĕu. Décă nu pot sě fac şi eu din tine un om ca ómenii, fă ce scii, fă-te şi popă. Acu, de, l'am adus şi eu aicĭ, că ci-că de-aicĭ se fac..."

*

Un voinicel de român mergea însetat pe o cale cam lungă, vara. 'Nu găsea nicăirĭ apă sě bea.

Ajunge la un bordeiŭ, unde găsesce o babă mai mult putredă decât vie, dela care cerênd apă, ea îi ḑice, mozolind un măr în gingii:

— Poftim. Iată ulcica pe doniţă.

In gândul sĕu voinicelu'şĭ ḑice: — Pe la códa ulcicei am sě beau, că baba n'o fi bând pe la códă.

— Şi bea apă cum îşĭ plănuise.

— Dragul mamii voinicel! Vin sě te pupe mama; că din câţĭ ómenĭ se opresc de bea apă la mine, numai d-ta beuşĭ pe unde beau eu! Vin sě te pup şi sě'ţĭ dau ş'o bucăţică de măr — na-ţi-l tot.

(Din colecţia profesorului E. Baican, după „Epoca".)

NECROLOG. Subscrişii cu inimă înfrântă de durere, în numele lor şi al tuturor consângenilor anunţă, că prea iubita soţiă, mamă şi soră: **Maria Crişan**, născ. **Pop**, după un morb greu şi îndelungat, provĕḑută cu s. sacramente ale muribunḑilor, în 13 Decemvre n. c. la $11^1/_2$ óre a. m. şi-a dat blândul şi nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului în anul 46 al etăţii şi al 26 al fericitei sale căsătorii. Rĕmăşiţele pământescĭ se vor aşeḑa spre odichnă vecinică în cimiterul gr. cat. din loc, Marţĭ în 15 a. l. c. la 3 óre p. m.

Teiuş, 13 Decemvre n. 1896.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Ştefan Crişan învĕţător emerit, ca soţ; Cornel, Ştefan şi Virgil ca fiĭ; Iosif Pop de Tŏvis, căpitan ces. reg., ca frate.

DIVERSE.

Nevasta cea mai tînĕră din lume. In oraşul Seanette din Pensilvania se află nevasta cea mai tînĕră din lume. Numele ei este Caneta Gatt şi încă n'a împlinit doispreḑece anĭ. Tînĕra nevastă până acuma umbla la şcólă şi când rĕmase odată dela prelegerĭ, profesóra trimise după ea la locuinţa părinţilor. Mama copilei lăsă sě-i spună profesórei, că fata ei nu mai merge la şcólă, deóre-ce în ḑiua aceea s'a cununat c'un muncitor italian de 35 de anĭ cu numele Patri.

Literatură.

A apărut „Povestea vorbei" Nr. 8. Revistă literară sĕptĕmânală, anul I cu următorul sumar: Legenda (poesiă) de G. Coşbuc: O ḑi pe strada, de Ión Gorun; Miragiu (poesiă), de A. Stavri; Ucigaşa (nuvelă), de A. Gorovei; S'a revĕrsat riul (poesiă), de St O. Iosif; Vênătóre, de Evan; In grădină (poesiă), de G. Murnu; Semnele vremii, de Sandu; O fată (poesie) de A. Steuerman; In declin (nuveletă), de Al. Antemireanu; Numai unul (poesiă), de Radu D. Rosetti; Că bine ḑicĭ (snóvă), de D. Stăncescu; Din predicele d-nei Kaudel, Hassan; Pastel, de St. O. Iosif; Frumuseţea femeei, de Flamarion. Numěrul costă 15 banĭ.

*

Calendarul „Lumei ilustrate" e unic cul in privinţa conţinutului sĕu interesanşi frumos. Chiar acelora, carĭ nu obicinuesc întrebuinţarea calendarelor, încă le este folositor pentru bogatul sĕu cuprinde anecdote, pentru partea umoristică, pres cum şi pentru povestirile şi novelele sale. Pe lângă acésta conţine 121 de ilustraţii care-i alcătuesc o adevĕrată podóbă. Intre aTele găsim familia regală, toţĭ miniştrii, Fleva, Delavrancea, Speranţă şi alţĭ 30 scriitorĭ, ale căror opere ocupă un loc de frunte în literatura română. Preţul acestui calendar este numai de 70 cr. Ediţia simplă 45 cr. Se vinde cu acelaş preţ la toţĭ librarii precum şi la editorul Ig. Hertz, Bucurescĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Decemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.25
Renta de coróne ung. 4%	99.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	122.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.10
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.30
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.30
Imprum. ung. cu premii	151.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.—
Renta de hârtie austr.	101.30
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	122.75
Losurĭ din 1860	143.75
Acții de ale Băncei austro-ungară.	935.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	409.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	372.50
Napoleondorĭ	9.54½
Mărcĭ imperiale germane	58.92½
London vista	120.05
Paris vista	47.57½
Rente de coróne austr. 4%	100.75
Note italiene	45.40

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Decemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.48	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.47
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.51	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vend.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10.—	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P. Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö-Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6 13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr. pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10.40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. expr. Teiuș Arad Budapest	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea			3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uiuóra			2.49		2.08	4.27
11 09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3 04		4 45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12		9.19	11.16
5.34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6 33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3.31		Predeal		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucuresci	pl.	5.35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4.12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt					tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6 35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marța și Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zêrneștĭ

trenŭ mixtu	trenŭ mixtu	trenŭ mixtu		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zêrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	Numai Lunia comunică 9.10	4.20	Mureș-Ludoș		6.46	7.21	Numai Vineré circulă
5 03	10.28	5.35	Zau		5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelic		Circulă numai Marța	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie			3 44	8.46
8 33	3.02		Lechința			2.48	7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăruș			2.01	6.52
9.59	4 55		Bistrița			1.16	5 55

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5 10	Seghedin.	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6 57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii maĭ negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.